Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovu şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulu inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi invoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anú 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. seu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 3. | Braşovŭ, Mercurĭ, 4 (16) Ianuarie | 1895.

Nou abonamentŭ la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1895 st. v.

s'au deschisŭ nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	8 francĭ
pe şése lunĭ	4 „

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Cabinetulŭ Banffy.

Braşovŭ, 3 Ianuarie v. 1895

Croaţii n'au avutŭ norocŭ sĕ scape de „multŭ iubitulŭ“ lorŭ Banŭ şi aşa avurămŭ noi parte s'ajungemŭ sub zodia „neînfricatului“ şi „energicului“ Banffy.

Cabinetulŭ e constituitŭ. Elŭ se compune în cea mai mare parte de ómenĭ necunoscuţĭ şi fără greutate politică.

La culte şi instrucţiune publică vedemŭ pe Dr. Wlassics Gyula, profesorŭ la facultatea de dreptŭ a universităţii din Pesta. După nume s'ar părea că este de origine Sêrbŭ, dér acésta n'ar însemna nimicŭ în faţa faptului, că acestŭ bărbatŭ se bucură aḑĭ de simpatiile şi de încrederea „patrioţilorŭ“ şoviniştĭ din clica dela putere. La anulŭ nou Wlassics a fost vorbitorulŭ partidei, care a încărcatŭ cu laudele cele mai estravagante şi a făcutŭ providenţialŭ pe br. Banffy. Acesta, cum se vede, după preceptulŭ „noblesse oblige“ şi l'a alesŭ acuma de colegŭ în ministerŭ. Wlassics este criminalistŭ şi în calitatea acésta póte face eventualŭ marĭ servicii „energicului“ sĕu şefŭ în urmărirea dascălilorŭ, carĭ nu vorŭ fi prea multŭ însufleţiţĭ de „spiritul patriotic“. Pregătitŭ pentru cariera justiţiară, elŭ a ajunsŭ, prin capriciulŭ norocului orĭ nenorocului sĕu, în fruntea învĕţĕmêntului şi a cultelorŭ.

Ca ministru de interne va figura în cabinetulŭ lui Banffy unŭ bărbatŭ încă şi mai puţinŭ cunoscutŭ, o mediocritate pronunţată, Desideriu Perczel, care nu s'a distinsŭ până acuma decâtŭ prin aceea, că ca membru alŭ unei familii influente în comitatulŭ Segzard a ajunsŭ încetulŭ cu încetulŭ în funcţiunea de vicespanŭ şi după-ce i-s'a urîtŭ de a mai administra comitatulŭ, a făcutŭ sĕ'lŭ alégă deputatŭ în 1887. Banffy se vede, că şi l'a luatŭ în cabinetŭ mai multŭ ca figurantŭ, ca titularŭ, a căruia resortŭ va fi de faptŭ dirigeatŭ de dênsulŭ.

Noulŭ ministru de justiţiă Stetanŭ Erdelyi, a fostŭ până acuma secretarŭ de statŭ sub Szilagyi şi décă nu mâna dréptă, celŭ puţinŭ mâna stângă a acestuia. Szilagyi, l'a adusŭ în ministerŭ dela tabla reg. din Seghedinŭ, Se ḑice, că e omŭ laboriosŭ şi încă tênĕrŭ. Nu se scie décă va fi totŭ aşa de încăpăţinatŭ ca fostulŭ sĕu şefŭ.

Ministrulŭ de finance, Ladislau Lukacs, a fostŭ secretarŭ de statŭ sub Wekerle, elŭ este Ardeleanŭ din familia Lukacseştilorŭ dela Zlatna.

Deputatulŭ Ernest Daniel din Torontalŭ va ocupa postulŭ de ministru de comerciu. Acesta dela 1870 trăiesce numai din deputăţiă. Altfelŭ omŭ necunoscutŭ.

Ceilalţĭ miniştri au rĕmasŭ din cabinetulŭ Wekerle. Aşa contele Andor Festetich la agricultură, br. Fejervary la ministeriulŭ de honveḑĭ şi însărcinatŭ tot-odată cu conducerea provisorică a ministeriului a latere, şi în fine Josipovich ca ministru pentru Croaţia.

Aşa se presentă noulŭ cabinetŭ Banffy cu ómenĭ necunoscuţĭ şi cu mediocrităţĭ, unŭ adevĕratŭ ministeriu de „carnavalŭ“, cum ilŭ numescŭ foile maghiare oposiţionale.

Cumcă unŭ astfelŭ de ministerŭ nu póte fi decâtŭ unŭ ministerŭ de transiţiă nu mai încape îndoială. Br. Banffy póte că nu se gândesce la o viéţă aşa de scurtă ca ministru-preşedinte, póte că se pórtă cu planurĭ marĭ pentru viitorŭ, dér nu-i va ajuta nimicŭ.

De-o-camdată este caracteristicŭ, că şoviniştii ardelenĭ se prefacŭ a fi fórte deprimaţĭ, pentru că Banffy n'a primitŭ a fi şi ministru de interne. In 1890 când s'a retrasŭ Banffy din postulŭ de fişpanŭ patrioţiĭ şoviniştĭ l'au salutatŭ ca „viitorŭ ministru“. I-au cobitŭ bine, dér în speranţa, că ajungêndŭ în ministerŭ îşĭ va continua acolo „energica“ politică de naţionalitate. Acuma se vĕdŭ desamăgiţĭ, căcĭ ministru de interne devenĭ — Perczel.

Scie însĕ br. Banffy de ce a preferitŭ a avé unŭ figurantŭ la acéstă postŭ. Scie că s'a prea deochiatŭ înaintea multora de pe vremile când era fişpanŭ, aşa de pildă înaintea Saşilorŭ — de a căror voturĭ are acuma mare lipsă ca sĕ se pótă ţine la putere. Spre a câştiga însĕ pe deputaţii saşĭ trebuia sĕ pună la interne pe unŭ omŭ mai neofensivŭ.

Atitudinea viitóre a deputaţilorŭ saşĭ stă încă totŭ sub unŭ mare semnŭ de întrebare. Ei tacŭ ca pescele. Dér e semnŭ bunŭ, că au începutŭ sĕ vorbéscă alegĕtorii lorŭ. In cerculŭ Sighişórei ei au pretinsŭ categoricŭ ca deputatulŭ lorŭ (Schwicker) sĕ ésă din partida guvernului. Aşa voescŭ sĕ facă şi alte cercurĭ electorale săsescĭ. Numai de s'ar reculege mai curêndŭ pănă ce nu va fi şi ministeriulŭ Banffy indusŭ în lista cabinetelorŭ demisionate şi pentru totdéuna îngropate.

Cincĭ-ḑecĭ de anĭ!

Sub acestŭ titlu cunoscutulŭ publicistŭ slovacŭ *Svetozar Hurban Vajansky* publică în ḑiarulŭ *„Narodnie Noviny“* unŭ articolŭ, în care vorbesce într'unŭ modŭ interesantŭ despre nevoile, neajunsurile şi persecuţiunile Slovacilorŭ în aceştĭ cincĭ-ḑecĭ de anĭ din urmă. Conţinutulŭ articolului pe scurtŭ este următorulŭ:

In anulŭ 1848 a apărutŭ ḑiarulŭ lui Stur *„Slovenski Narodnie Noviny“*, celŭ d'intâiu organŭ politicŭ alŭ unei naţiunĭ la numĕrŭ de trei milióne. Cu tóte că simţĕmêntulŭ naţionalŭ a fostŭ deja mai 'nainte treditŭ din somnŭ prin literatura frumósă a unui *Kollar* şi scrierile unui Iosifŭ *Serbini*, totuşĭ apariţiunea diarului „Narodnie Noviny“ trebue privită ca unŭ punctŭ de pornire, pentru-că din momentulŭ acela s'a datŭ uitărei latinismulŭ şi literatura aristocrată. Astfelŭ acestŭ organŭ dela crearea sa încóce a avutŭ mereu înaintea ochilorŭ sĕi fasele, prin carĭ a trecutŭ naţiunea slovacă.

Unŭ periodŭ de cincĭ-decĭ anĭ, mai alesŭ în viéţa naţională, însémnă fórte multŭ, şi încă cu atâtŭ mai multŭ, décă îşĭ ia începutulŭ în secolulŭ alŭ 19-lea. Décă ţinemŭ o revistă asupra tuturorŭ naţiunilorŭ, vedemŭ, că în acestŭ secolŭ tóte au făcutŭ unŭ progresŭ enormŭ, după-ce mai înainte ele şi-au jertfitŭ cele mai multe puterĭ următórelorŭ culturĭ streine: Cehii culturei germane, Sêrbii celei germane şi maghiare, Croaţii celei germane şi italiene, *Românii culturei germane şi maghiare*, Irlandezii celei englese, Slovenii celei germane şi italiene, Dalmaţienii celei italiene, Bulgarii culturei turcescĭ, Bosniacii şi Herţegovinenii celei turcescĭ şi germane şi Slavii din Lausitz, carĭ astăḑĭ se stîngŭ, culturei germane.

Chiar şi aceste resturĭ, gata sĕ péră, au făcutŭ în aceştĭ cincĭḑecĭ de anĭ în

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Ḑiua crucii.

(Fine.)

Codrulŭ tómna sémĕnă unei cocóne cochete, care şi-a trăitŭ traiulŭ, dér îşĭ mai încércă încă-odată noroculŭ: încarcă pe sine tótă podóba, totŭ parfumulŭ, totŭ sulimanulŭ şi apare într'o splendóre admirabilă, ce te uimesce pe unŭ momentŭ, dér numai decâtŭ îţĭ vine aminte, fără veste: *„Tempi passati!“*

Te întorcĭ spre brădetŭ, simbolulŭ nemurirei. Te cuprinde o pietate, precum numai în marele templu alŭ naturei e posibilŭ.

Dér étă-ne ajunşĭ la poiéna cerbului: O livadiă întinsă, cam 500 stângenĭ lungă şi vre-o 30 stângenĭ lată, în mijloculŭ brădetului, nu departe de crésta muntelui, paralelŭ cu aceea, asupra unei prăpastii, ce se află pe la mijloculŭ liveḑei. Livadia stă cu faţa spre meḑă-ḑi şi înfăţişéză unŭ planŭ înclinatŭ, de unde se vede unŭ lungŭ şirŭ de munţĭ.

Sórele tocmai se pléčă spre apusŭ, mai luminéză încă-odată cu razele sale acestŭ templu alŭ naturei, îi dă ultimu'ŭ sărutŭ, apoi luându-şĭ adio, se duce sĕ lumineze şi sĕ înveseléscă o altă parte a lumei, care în acestŭ timpŭ se deştéptă din somnŭ.

Murmurulŭ rîului de argintŭ, ce curge în vale 'n josŭ, şi suspinulŭ braḑilorŭ îlŭ însoţescŭ.

Vênătorulŭ percurge marginea brădetului, ca sĕ dea de urmele cerbilorŭ, pe unde esŭ din brădetŭ la livadiă. Décă a datŭ de urme, în apropiere îşĭ alege o „pusóre“, de unde predominéză împrejurimea, apoi ca o umbră se aşéḑă la trupina unui bradŭ.

Auḑĭ, auḑĭ! cu ce paşĭ greoi se apropiă ceva, sub ai cărorŭ greutate se frângŭ clómbele uscate, par'că s'ar apropia unŭ escadronŭ de călăreţĭ. Urechia vênătorului a distinsŭ de multŭ, ce sgomotŭ e acela; dér étă-le: vestele şi nevestele sultanului, 14 la numĕrŭ, în urma lorŭ însu-şĭ sultanulŭ, regele codrilorŭ, cu o corónă pe capŭ, decâtŭ care mai frumósă nu s'a pomenitŭ! 24 diademe (gringĭ) decoréză acéstă corónă.

Puternicŭ şi voinicŭ mai este! Pĕcatŭ că-i aşa de bĕtrânŭ!

Vacile (şutele), ce mai drăguţe de vacĭ, décă le-ai avé acasă în ocolŭ!

Şutele pascŭ érba désă, ér cerbulŭ (taurulŭ), cuprinsŭ de-o vĕdită nelinişte, se opresce, începe a bornăi şi frămêntă pămêntulŭ cu picióreIe dinainte. Din ce în ce devine totŭ mai furiosŭ. De-odată îşĭ ridică capulŭ, privesce fiorosŭ în jurŭ de sine, apoi scóte unŭ sbierătŭ lungŭ şi puternicŭ, îlŭ repetă de două-trei-orĭ. Unŭ sbierătŭ acesta, care, décă n'ai fi vênătorŭ, ţi-s'ar ridica perii pe capŭ. Ca unŭ urletŭ de vijeliă clocotesce acelŭ sbierătŭ, prin munţĭ şi prin văi, repetatŭ de ecoulŭ stâncilorŭ.

Elŭ pare a ḑice: Boerĭ şi cavalerĭ de viţă vechiă, ascultaţĭ şi vĕ minunaţĭ! Aicĭ e raiulŭ pe pămêntŭ, tóte dulcineile, ḑinele munţilorŭ, spălate cu rouă adunată din stele, se află aicĭ în stăpânirea mea. Celŭ ce şi-a urîtŭ viéţa, seu crede a avé unŭ dreptŭ, adecă putere, — sĕ-şĭ încerce noroculŭ.

O tăcere mormêntală urmă acestui strigătŭ de vitejiă, acestui anunţŭ de bătăliă.

Tăurencĭ tinerĭ, copilandri necopţĭ, carĭ într'o depărtare respectabilă, ascunşĭ prin brădetŭ, urmau haremulŭ, cărora le curgeau balele după „sorióreIe“ svelte şi mândre, la auḑulŭ acelui strigătŭ gróznicŭ, tremurândŭ, s'au pitulatŭ.

„Bĕtrânulŭ“, încreḑutŭ, mai răcnesce odată: Cum!? Nimenĭ nu cutéză?

De-odată se aude din alŭ treilea munte unŭ rĕspunsŭ trufaşŭ şi puternicŭ: Te-am înţelesŭ, tiranule! Primescŭ mănuşa aruncată; am sĕ-ţĭ béu sângele!“

Tóte şutele îşĭ ridică de-odată capetele şi privescŭ în partea, de unde a rĕsunatŭ

viéţa lorŭ politică naţională mai multŭ ca noi Slovacii din Ungaria. Nu esistă în Europa nicĭ o naţiune, care în aceştĭ cincĭ-ḑecĭ de anĭ sĕ fi făcutŭ atâtŭ de puţinŭ pentru sine, ca naţiunea slovacă, şi chiar şi ceea ce a făcutŭ, s'a ruinatŭ prin putere streină. Asupra nóstră toţĭ s'au aruncaţŭ, toţĭ, ca nisce cânĭ între urlete şi lătrăturĭ. Totŭ ce a fostŭ slovacŭ a fostŭ suprimatŭ cu putere brutală, pe *Stur* l'au alungatŭ din şcólă, pe *Homarnançov* l'au chinuitŭ, după-ce nu l'au pututŭ maghiarisa; noi Slovacii eramŭ tractaţĭ ca rîioşĭ, alungaţĭ dintr'o parte a ţĕrei într'alta, ne-au silitŭ sĕ întrămŭ în servicii streine, conducĕtorii noştri au fostŭ suspiţionaţĭ cu spionagiu şi puşĭ sub pază poliţiană.

Dup'aceea însĕ a începutŭ a-se ivi unŭ raḑŭ de lumină pentru Slovacĭ, literatura slovacă a începutŭ a da semne de viéţă, suna cântulŭ libertăţii. Sub stejarii dela Turocz-Sân-Mărtinŭ naţiunea începŭ a vorbi despre nĕcasurile sale, se fundă societatea „*Matica*“, se ridicară scóle. Tóte aceste însĕ în scurtŭ din nou s'au prăpăditŭ prin puterea brutală, aplicată la Slovacĭ pe tóte terenele.

Astăḑĭ nu mai avemŭ nicĭ o şcólă, nicĭ unŭ seminarŭ, nicĭ o preparandiă, nu avemŭ cercurĭ electorale, nu avemŭ deputaţĭ, judecătorĭ, funcţionarĭ, nu avemŭ limbă şi nu avemŭ drepturĭ culturale şi politice!

Voci asupra cabinetului Banffy.

„*Magyar Hirlap*“, vorbindŭ de formarea cabinetului, ḑice:

Vedemŭ clarŭ, că noulŭ cabinetŭ constă totŭ din bărbaţĭ probaţĭ liberalĭ, séu celŭ puţinŭ totŭ din bărbaţĭ, despre alu cărorŭ liberalismŭ nu se póte îndoi nimenĭ. Vedemŭ clarŭ însuşirile personale ale fiă-căruia, dér vedemŭ tot-odată, că cei mai mulţĭ dintre ei se vorŭ puté *numai de acum înainte* orienta în resortulŭ lorŭ, şi că *nu este* dintre ei nicĭ unulŭ, a căruia vadă sĕ pótă predomina necondiţionatŭ în parlamentŭ.

„*Erdélyi Hiradó*“ din Cluşiu scrie despre noulŭ guvernŭ, ḑicêndŭ între altele:

Numirea lui Bánffy a fostŭ primită în Ardealŭ cu linişţire, în ce privea adecă cestiunea naţionalităţilorŭ. Noulu ministru-preşedinte *ca fişpanŭ a păşitŭ forte energicŭ faţă cu Românii, şi a făcutŭ multŭ, spre a sugruma agitaţiunile naţionalităţilorŭ.* A fostŭ dér generală credinţa, că Bánffy ca ministru-preşedinte va lua totŭ-odată şi resortulŭ de ministru de interne şi că venirea lui la ministerŭ va însĕmna o nouă direcţiă în politică faţă cu naţionalităţile. Cu dreptŭ s'a aşteptatŭ în Ardealŭ, ca procederea slabă şi vaccilantă a lui Hieronymi sĕ fiă înlocuită pe acestŭ terenŭ cu o politică naţională tare şi consciă de ţinta sa.

Faţă cu aceste ne sosesce o scire, care tóte aşteptările nóstre ni-le nimicesce cu o lovitură. Aflămŭ, că resortulŭ de interne nu-lŭ va lua Bánffy, ci că Desideriu Perczel va fi ministru de interne. Acésta însĕ n'ar însĕmna altă, decâtŭ *abandonarea politicei de naţionalitate a lui Bánffy*; ar însĕmna, că celŭ mai urgentŭ interesŭ naţionalŭ (maghiarŭ) nu va fi nicĭ de aicĭ încolo satisfăcutŭ, ci că se va susţiné şi în viitorŭ politica de până acuma tiszaistă, care în parlamentŭ declamézã, ér dup'aceea nu face nimicŭ.

Décă în adevĕrŭ va fi aşa, décă faţă cu naţionalităţile nicĭ baronulŭ Bánffy nu póte sĕ-şĭ validiteze politica sa propriă, atuncĭ în adevĕrŭ nu avemŭ pentru ce sĕ primimŭ cu linişţire numirea sa.

Sub titlulŭ „*Unŭ ministerŭ de perplesitate*“ scrie „*Politik*“ din Praga între altele:

Corónei nu i-a rĕmasŭ alta, decâtŭ de-a însărcina pe baronulŭ Bánffy cu misiunea formărei cabinetului, aşa-dér de-a crea unŭ ministerŭ de perplesitate, care se va chiăma Bánffy, şi va fi Wekerle, *căcĭ d-lŭ Bánffy este omulŭ din graţia lui Wekerle.* Cine e d-lŭ Bánffy? Unŭ bărbatŭ, care de unŭ şirŭ de anĭ a fostŭ fişpanŭ şi s'a calificatŭ ast-felŭ, încâtŭ în cele din urmă a trebuitŭ sĕ fiă rechiămatŭ, *pentru că a violentatŭ aşa de multŭ pe Saşĭ şi pe Românĭ*, încâtŭ ţipetele lorŭ au ajunsŭ chiar la urechile ministrului preşedinte Szapáry.

In cursŭ de mulţĭ anĭ s'a silitŭ înzadarŭ, cu tótă posiţia lui oficială, de a-şĭ câştiga unŭ mandatŭ de deputatŭ, când în fine i-a succesŭ acésta, a ocupatŭ în cameră o posiţiă puţinŭ observată. Spre a-lŭ despăgubi pentru perderea posiţiei sale oficiale şi spre a lua conducerea parlamentului din mânile slabe ale d-lui Péchy, contele Szapáry l'a făcutŭ preşedintele camerei, deórece esteriorulŭ lui durŭ presupunea órecare rigorositate. Dér şi în acestŭ postŭ baronulŭ Bánffy cum şi-a câştigatŭ laurĭ. Ficţiunile în cameră s'au continuatŭ, elŭ n'a doveditŭ dibăcia necesară, şi a devenitŭ *unŭ instrumentŭ în mânile lui Wekerle*, care l'a condusŭ după placŭ şi a aflatŭ în fine persóna aptă, la spatele căreia póte sĕ intrigeze mai cu succesŭ.

Chiar şi „*Neue Freie Presse*“ se îndoiesce, că noulŭ ministru-preşedinte va fi în stare sĕ învingă greutăţile împreunate cu sistemulŭ, de care s'au lovitŭ predecesorii sĕi, căcĭ n'a datŭ dovedĭ despre capabilitatea sa politică şi despre dibăcia sa parlamentară.

Décă vomŭ avé în vedere, că noulŭ ministru-preşedinte, pe lângă partidele opoziţionale mai vechĭ, va avé *în contra sa şi noua partidă catolică conservativă*, că naţionalităţile în Ungaria nu potŭ avé nicĭ o simpatiă pentru elŭ, pentru-că a datŭ deja dovedĭ de intoleranţa sa şi că chiar foile amice Maghiarilorŭ se îndoiescŭ, décă cu tótă însărcinarea primită posede încrederea corónei, şi décă posedând'o va fi în stare sĕ şi-o păstreze: atuncĭ ajungemŭ la conclusiunea, că ministerulŭ Bánffy nu este şi nu póte sĕ fiă durabilŭ. Crisa ministerială este momentanŭ terminată, dér gréua crisă, ce frămêntă întréga ţéră, va întra de acum înainte în curentulŭ sĕu adevĕratŭ.

SCIRILE DILEI.

3 (15) Ianuarie.

Anulŭ nou la Seghedinŭ. Cu ocasiunea sĕrbătorilorŭ de Crăciunŭ şi mai alesŭ a anului nou, condamnaţii noştri politicĭ dela Seghedinŭ au fostŭ obiectulŭ celorŭ mai călduróse manifestaţiunĭ de iubire. La Crăciunŭ au fostŭ visitaţĭ de mulţĭ Românĭ, între carĭ şi mai mulţĭ bărbaţĭ din România, ca d-lŭ deputatŭ I. Grădişteanu, d-na Elena C. Grădişteanu, Virgilŭ Arionŭ, directorulŭ „Băncei naţionale“, colonelulŭ Lipoianu etc. De-asemenea la anulŭ nou au primitŭ numĕróse visite şi mulţime de scrisorĭ şi telegrame de felicitare. Multe şicanărĭ însĕ li-s'a făcutŭ ospeţilorŭ românĭ din partea directorului închisorei, care în modŭ bruscŭ şi neurbanŭ a refusatŭ de-a da multorŭ Românĭ permisiunea sĕ visiteze pe condamnaţĭ. Acésta de-altmintrelea se póte vedé şi din următórea scire, pe care o aduce fóia ungurésca „Szeg. Hir.“: Sâmbăta trecută, în predíua de anulŭ nou, o parte din Românii din Seghedinŭ au mersŭ la directorulŭ închisorii de statŭ pentru de a-şĭ cere voiă sĕ felicite pe Lucaciu. Directorulŭ însĕ, căruia 'i s'a părutŭ că prea mulţĭ au cerutŭ în acea ḑi permisiunea de-a visita pe arestanţii politicĭ, a refusatŭ de-a le da voia cerută. In urma acésta, Românii s'au dusŭ înaintea închisórei şi din stradă l'au felicitatŭ pe Lucaciu, a căruia locuinţă se află în etagiu, cu feréstra spre stradă. Lucaciu li-a rĕspunsŭ din feréstră, începêndŭ sĕ ţină o vorbire, pe care n'a apucatŭ s'o termine, de-órece directorulŭ închisorei l'a opritŭ. Românii s'au plânsŭ contra refusului directorului printr'o telegramă adresată ministrului de justiţiă.

—o—

M. S. Regele Carolŭ a adresatŭ cu ocasiunea anului nou armatei următorul ordinŭ de ḑi: Ostaşĭ! Cu o adêncă mulţămire am vĕḑutŭ, că silinţele, ce şefii voştri le-au datŭ pentru voi, nu au rĕmasŭ neroditóre. Manevrele din anulŭ trecutŭ suntŭ o viuă dovadă, că aţĭ sciutŭ sĕ vĕ folosiţĭ de învĕţămintele ce vi-s'au datŭ. Mândru, că scumpa mea armată este vrednică de jertfele, ce ţéra face pentru dênsa, cu o adevĕrată bucuriă vĕ urezŭ, oficerĭ, sub-oficerĭ, căporalĭ şi soldaţĭ, anĭ mulţĭ şi fericiţĭ! *Carolŭ.*

—o—

Principele moştenitorŭ alŭ României cu principesa Maria s'au reîntorsŭ Sâmbătă séra la Bucurescĭ. Alteţa Sa, care până acum a fostŭ I-lŭ comandantŭ alŭ batalionului I de vênătorĭ, cu 1 Ianuarie 1895 s'a înaintatŭ la gradulŭ de locotenentŭ colonelŭ în armată.

—o—

Decoratŭ. M. S. Regele României a conferi cu ocasia anului nou d-lui *Tache Ionescu*, ministrulŭ instrucţiunei publice, insigniile de mare oficerŭ alŭ ordinului *Steua României.*

—o—

Romänischer Jahrbücher încetéză de-a mai apăré. Acéstă scire regretabilă ni-o aduce numĕrulŭ de pe Iulie — Decemvre 1894, ce ni-a sositŭ acum şi care este celŭ din urmă numĕrŭ alŭ acestei interesante reviste politice şi literare care a fostŭ întemeiată de d-lŭ *C. Diaconovich*, înţa căruia editură a apărutŭ până la sfîrşitŭ. Acéstă revistă, care înainte purta titlulŭ „*Romänische Revue*“, timpŭ de 10 anĭ a fostŭ pentru strĕinĭ unŭ interpretŭ alŭ dorinţelorŭ şi aspiraţiunilorŭ poporului românŭ, în care calitate a adusŭ însĕmnate serviţii causei nóstre. Regretămŭ încetarea ei.

—o—

Cum se administréză comitatele nóstre? O statistică a vice-şpanului din comitatulŭ Maramureşului constată, că în acelŭ comitaţŭ suntŭ traşĭ în cercetare disciplinară *4 funcţionarĭ comitatenşĭ şi 29 de primarĭ comunalĭ.* Anume au fostŭ traşĭ în cercetare disciplinară din partea fişpanului 11 funcţionarĭ, din partea vice-şpanului 13, din partea comitetului administrativŭ 3, ér din partea fisolgăbirĕilorŭ 8. Aşa se administréză comitatele nóstre de când suntŭ date pradă pe mâna veneticilorŭ.

—o—

Mare focŭ pustiesce pădurile din Caraşŭ-Severinŭ ale dómnei Livia Mocsonyi, căsĕtorită conte Andreiu Bethlen. Până acum încă n'a succesŭ sĕ potolescă elementulŭ distrugĕtorŭ, ḑice „Egyetértés“.

—o—

Domnitóre pe pămêntŭ francesŭ. In timpulŭ proximŭ Francia va avé pe teritorulŭ sĕu patru domnitóre din ţĕrĭ strĕine şi adecă pe Ţarevna vĕduvă, care cu fiiulŭ ei George va sosi în Monteneba, pe împĕrătésa Austriei, care e aşteptată în Capŭ-St.-Mărtinŭ, totŭ acolo pe ex-împĕrătésa Eugenia, şi pe regina Angliei Victoria în Nizza.

Corespondenţa „Gaz. Trans“.

Lăpuşnicŭ, 1 Ianuarie 1895.

Domnule Redactorŭ! O notă caracteristică în administrarea afacerilorŭ şi esecutarea legilorŭ nóstre bisericescĭ este nepăsarea, ce se observă de unŭ timpŭ încóce la unele organe, carĭ arŭ fi chemate în primulŭ rêndŭ, ca sĕ se nisuéscă a face, ca tóte afacerile nóstre bisericescĭ sĕ nu sufere nicĭ o daună, ci sĕ mérgă înainte preamărindŭ astfelŭ înaintarea şi înflorirea instituţiunilorŭ nóstre bisericescĭ. Acéstă legală şi aḑĕtóre cerinţă însĕ, cu durere trebue s'o spunemŭ, a trecutŭ de multŭ în rubrica dorinţelorŭ, şi dorinţe au sĕ rĕmână până când nu se va produce unŭ curentŭ nou, — unŭ curentŭ mai sănĕtosŭ în viéţa nóstră bisericéscă, care sĕ ducă cu sine totŭ ce este putredŭ şi nefolositorŭ şi totŭ ce împedecă funcţionarea regulată a

---

acelŭ glasŭ de voinicŭ, ér bĕtrânulŭ devine nu furiosŭ, ci nebunŭ; ìlŭ cuprinde o turbare, care décă n'ai fi vênătorŭ, te-ar pune pe gândurĭ. Acum nu mai frămêntă cu piciórele pămêntulŭ, ci îşĭ împlântă córnele în gliă, o aruncă susŭ în aerŭ, apoi sare şi se 'nvêrte.

Intr'aceea rivalulŭ rĕsboinicŭ s'apropiă în fuga mare; de pe sbierătulŭ lui înţelegĭ, cum elŭ coborâ în vale, trece rîulŭ, urcă muntele şi s'apropiă. De-odată tóte şutele îşĭ întorcŭ capetele spre fundulŭ livedei, de unde ca o umbră, purtată de vêntŭ, se apropiă ceva.

E cerbulŭ rĕsboinicŭ, cavalerulŭ nopţii. La vederea lui, „bĕtrânulŭ“ scóte unŭ sbierătŭ răguşitŭ, de turbare.

Rivalulŭ, ajunsŭ la o distanţă de 50 paşĭ, se opresce.

Luptacii cu capetele ridicate se ficséză, se mĕsură. De-odată, ca la o comandă, se aruncă unulŭ pe altulŭ, se isbescŭ în capete par'că s'au isbitŭ două locomotive; ai crede, că creerii din capŭ le vorŭ sări în aerŭ.

Acum se începe o luptă pe viéţă şi mórte. Mai întâiu se împingŭ, se 'ncércă de a-lŭ îmburda pe contrarŭ: vai de elŭ, décă ar aluneca, la momentŭ ar fi spintecatŭ şi aruncatŭ în prăpastiă, pradă vulturilorŭ.

Ambii suntŭ voinicĭ, „bĕtrânulŭ“ e unŭ colosŭ, rivalulŭ mai delicatŭ, dér forte tare şi sprintenŭ: are 16 crengĭ, adecă „Cerbŭ capitalŭ“.

După o frământare zădarnică, începŭ a se bate în córne. Ca săbiile duelanţilorŭ se ciocnescŭ córnele lorŭ; ambii sângeră din mai multe rane. In scurtŭ timpŭ, loculŭ unde se 'nvêrtescŭ e călcatŭ, par'că îmblătitorii au făcutŭ o ariă.

Turbarea lorŭ cresce din momentŭ în momentŭ, spumă le ésă pe gură, nu mai sbieră, dér suflă greu, se frămêntă cu ochii învĕliţĭ în sânge, din care se vede ura şi voinţa d'a omorî pe contrarŭ. Din când în când dă unulŭ altuia loviturĭ, de te mirĭ, cum de n'a cădutŭ mortŭ la pămêntŭ.

In acestŭ timpŭ, tăurencii, copilandrii, carĭ, ascunşĭ în brădetŭ, ascultă cu mare groză lupta cerbilorŭ, se furişéză pe nevĕdute între şute, facŭ — curte, apoi o iau la sănĕtósa. Taurii luptacĭ nu-i observá. Aicĭ se potrivesce proverbulŭ: „*Inter duos litigantes tertius gaudet*“.

Ambii taurĭ se lasă pe genunchĭ, cu limba scósă, năduşiţĭ de obosélă. De-odată sarŭ în susŭ, lupta reîncepe cu vehemenţă şi turbare, córnele pocnescŭ, taurii gemŭ şi mugescŭ. Care va fi învingĕtorŭ nu se póte prevedé.

De-odată se aude o pocnitură straşnică; cornulŭ rivalului, ruptŭ în două, sare de-oparte. Rivalulŭ se ridică în două picióre, s'aruncă de doi stânjinĭ îndĕrĕtŭ, apoi o tulesce la fugă. Bĕtrânulŭ nu-lŭ urmăresce, îi va fi părêndŭ bine, c'a scăpatŭ de elŭ.

Mai aruncă de vre-o câteva orĭ glia cu córnele, apoi păşesce cu capulŭ ridicatŭ spre şute, ca sĕ-şĭ ia rĕsplata triumfului.

In acelŭ momentŭ se ridică „umbra“ dela trupina bradului. Sfinte Hubertus, ajută-mĭ! Ḑeiţă Diana zimbesce-mĭ!

Unŭ fulgerŭ luminéză, în amurgulŭ serei, amfiteatrulŭ. Unŭ trăsnetŭ de puşcătură rĕsună, care se repeţesce prin munţĭ, şi prin văi.

Cerbulŭ superbŭ, eroulŭ ḑilei, lovitŭ în inimă de unŭ glonţŭ, cade la pămêntŭ. Şutele scotŭ unŭ sbierătŭ de spaimă, apoi fugŭ fugă sĕlbatică. „Bĕtrânulŭ“ îşĭ ridică încă-odată capulŭ, privesce cu jale în partea pe unde au disparutŭ şutele; ìlŭ năpădescŭ lacrimile, carĭ curgŭ şiróe, precum e înfăţişată o asemenea scenă în minunatulŭ tablou „Cerbulŭ muribundŭ“. De-odată îi cade capulŭ la pămêntŭ şi-şĭ închide ochii pentru tot-d'auna.

Sic transit gloria mundi!

*

Vênătorii, când au de a sĕvêrşi o faptă de voinicŭ, de regulă chiamă într'ajutorŭ pe patronulŭ lorŭ, pe sfântulŭ Hubertus; dér fiind-că nu toţĭ cunoscŭ istoria acestui sfântŭ, a cărui memoriă în Germa-

organismului nostru bisericescŭ, de altcum destulŭ de sănĕtosŭ.

Şi în adevĕrŭ, ar fi de mare necesitate producerea unui astfelŭ de curentŭ curăţitorŭ, care sĕ inspire o însufleţire nouă în inimile celorŭ chiămaţĭ ca sĕ lucre pentru bunăstarea afacerilorŭ nóstre bisericescĭ, pentru-că privindŭ cu ochĭ mai agerĭ la mersulŭ acestorŭ afacerĭ, venimŭ la convingerea tristă, că în adevĕrŭ a fostŭ de ajunsŭ unŭ timpŭ scurtŭ de abia 30 de anĭ, de când nemuritorulŭ Şaguna împreună cu neobosiţii sĕi soţĭ de luptă au pusŭ temeliile de adĭ ale bisericei nóstre autonome pentru ca sĕ se ştérgă din inima nóstră acea însufleţire nobilă, care sĕ facă posibilă apropierea, fiă şi măcarŭ în parte, a acelui măreţŭ idealŭ, de care se încăldia sufletulŭ acestui providenţialŭ bărbatŭ.

Durere, că de multe-orĭ trebue sĕ sufere interesele nóstre bisericescĭ din causa neîmplinirei conscienţióse a datorinţelorŭ impuse prin lege, din partea unorŭ individĭ, carĭ nicĭdecum nu parŭ a fi conduşĭ în lucrarea lorŭ de dorulŭ de a promova causele nóstre bisericescĭ, ci în mai multe casurĭ suntŭ împinşĭ de interese egoiste, carĭ constituescŭ totŭ atâtea portiţe, prin carĭ se înlesnesce încuibarea coruptiunei şi în domeniulŭ sfântŭ alŭ autonomiei nóstre bisericescĭ.

Am disŭ, că se observă o nepăsare din partea unorŭ individĭ în esecutarea legilorŭ nóstre bisericescĭ. Cu permisiunea d-vóstrĕ aşĭ voi sĕ aducŭ în acéstă privinţă unŭ esemplu şi a face tot-odată o modestă întrebare în privinţa acésta.

In comuna nóstră Lăpuşnicŭ, care se află în protopresbiteratulŭ Orşovei, de 2 anĭ şi jumĕtate este vacantŭ postulŭ de preotŭ, care postŭ, după legile nóstre bisericescĭ, ar trebui sĕ se întregéscă în decursŭ de 3 lunĭ, pentru-ca comuna sĕ 'nu sufere din causa acésta nicĭ în cele materiale, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ în cele morale. S'au făcutŭ toţĭ paşii necesarĭ pentru ca sĕ se ocupe acestŭ postŭ la tóte forurile competente, dér tóte acestea au rĕmasŭ nebăgate în sémă, şi abia după 2 anĭ de dile, din mila d-lui protopopŭ alŭ Orşovei, s'a deschisŭ concursŭ, cu care ocasiune s'au şi presentatŭ în comuna nóstră vre-o 5 candidaţĭ cualificaţĭ pentru acestŭ postŭ. Cu tóte acestea însĕ, deşi a espiratŭ de multŭ concursulŭ, alegerea nicĭ până în diua de adĭ nu s'a întâmplatŭ.

Nu voescŭ sĕ mai facŭ amintire de alte neajunsurĭ ce isvorĕscŭ din acéstă trăgănare neesplicabilă pentru noi, dér esplicabilă, ba şi folositóre pentru interesele d-lui protopopŭ, ci amintescŭ numai, că dela deschiderea concursului, corteşirea şi formarea partidelorŭ a luatŭ unŭ avêntŭ periculosŭ pentru acéstă comună şi e de prevĕdutŭ, că trăgănêndu-se şi mai multŭ afacerea, de sigurŭ are sĕ se dea cursŭ liberŭ patimei şi duşmăniei, ce caracteriséză singuraticele partide, ceea ce de sigurŭ, că numai bine nu póte sĕ aducă comunei nóstre.

Din causa acésta, condusŭ numai de ferbintea dorinţă de a vedé înaintândŭ şi prosperândŭ causele nóstre bisericescĭ, îmĭ iau voiă a întreba cu totŭ respectulŭ pe d-lŭ protopopŭ, décă n'ar fi timpulŭ supremŭ, ca sĕ-şĭ împlinéscă şi d-sa datorinţa impusă prin regulamentŭ? Óre n'au fostŭ de-ajunsŭ doi anĭ şi jumĕtate pentru ca cu dreptŭ cuvêntŭ sĕ pretindemŭ dreptulŭ de-a avé şi noi unŭ preotŭ, a cărui lipsă a simţit'o atâtŭ de multŭ comuna nóstră?

Premiţêndŭ acestea, credŭ, că d-lŭ protopopŭ va fi aplicatŭ a da ascultare rugării nóstre de a ne onora câtŭ de curêndŭ cu presenţa d-sale în mijloculŭ nostru, pentru ca sĕ se sĕvîrşéscă actulŭ alegerei şi astfelŭ sĕ ne căpĕtămŭ şi noi unŭ preotŭ.

Sentinela.

---

nia până în diua de adĭ se serbéză, voiu însemna-o aicĭ:

Hubertus a fostŭ fiiulŭ principelui Bertrand din Guiene, bărbatulŭ frumósei Floriba; după mórtea acesteia s'a retrasŭ în mănăstirea din Stabloo, ér după mórtea amicului sĕu, episcopulŭ Lamprecht din Lüttich, care murise mórte de martirŭ, dênsulŭ i-a fostŭ succesorulŭ, în anulŭ 828.

Intr'una din dile, fiindŭ Hubertus la vênatŭ, — era o di de Vinerea mare, pe când alţĭ creştinĭ se aflau la biserică, — codrii rĕsunau de lătratulŭ cânilorŭ şi de sunetulŭ cornului vênătorescŭ.

De-odată vede, că unŭ cerbŭ strîmtoratŭ de căpăi, în locŭ sĕ fugă, se 'ntórce spre elŭ şi se opresce în faţa lui.

Care-i fù mirarea, când între córnele cerbului vĕdu strălucindŭ sfânta cruce. Hubertus s'a cutremuratŭ, cădù în genunchĭ şi din acelŭ momentŭ n'a mai vênatŭ, s'a făcutŭ sfântŭ.

Vênătorulŭ românŭ.

Cestiunea naţională în camera română.

Discursulŭ d-lui **C. C. Arionŭ.**

(Urmare).

D-lŭ Sturdza a pusŭ cestiunea ca şefŭ de partidŭ, la olaltă cu tóte nemulţumirile sale, cu tóte precupaţiile sale, dictate de spiritulŭ strîmtŭ de partidŭ.

După cum vedeţĭ, încă dela începutŭ aţĭ făcutŭ din cestiunea naţională o cestiune naţională, o cestiune politică şi, prin urmare, o cestiune de dorŭ de putere, ér nu de dorŭ de némŭ. Dela Memorandŭ, cestiunea românéscă a mersŭ mai departe cu paşĭ marĭ, şi s'au întêmplatŭ alte fapte importante, acésta graţiă căldurei, cu care toţĭ Românii îmbrăţişară cestiunea, făcêndŭ anulŭ trecutŭ, în jurulŭ ei unŭ concertŭ de sentimente patriotice din partea nóstră a tuturorŭ, graţiă căldurei şi graţiă deşteptărei mai marĭ în Ardélŭ, graţiă interventiunei pressei europene! Cestiunea naţională a devenitŭ o cestiune de opiniune publică europénă. Nenorocirile fraţilorŭ noştri au atrasŭ tóte simpatiile, atitudinea lorŭ atâtŭ de mândră, admiraţiunea tuturorŭ. De sigurŭ, că suntemŭ departe de a asista la triumfulŭ dreptului, dér simpatia universală este ea însă-şĭ unŭ începutŭ de dreptate.

Dér mai multŭ: cestiunea românéscă, pe care Ungurii pretindeau, că o ignoréză, a fostŭ adusă chiar de ei în comitetulŭ delegaţiunilorŭ. Atuncĭ contele Kálnoky a făcutŭ nisce declaraţiunĭ, carĭ nu au avutŭ darulŭ de a mulţumi pe d-lŭ Sturdza. Ei bine, de ce? Suntŭ óre acele declaraţiunĭ vrăşmaşe României? Ce a constatatŭ d-lŭ Kálnoky? Mai întâiu a constatatŭ importanţa României. A spusŭ în termenĭ măgulitorĭ, că suntemŭ Statulŭ celŭ mai importantŭ din Orientulŭ Europei, a arătatŭ, apoi, că suntemŭ o ţéră, la alianţa căreia ţine. Este óre acésta o declaraţiune vătĕmătore, umilitóre? Nu. D-sa a mai spusŭ unŭ lucru: Că 'şĭ înterdice dreptulŭ de-a interveni în afacerile nóstre interne. Ascultaţĭ, d-lorŭ, contele Kálnoky dice: că nu póte interveni la noi, căcĭ acésta nu numai, că ar inăspri relaţiunile cu o ţéră amică, dér ar presupune o acţiune şi mai departe. Acum pricepeţĭ, că nicĭ Statele marĭ nu vorŭ sĕ intervină, fără ca sĕ fiă asigurate, că vorba lorŭ va fi ascultată.

Dér îmĭ veţĭ dice: Kálnoky nu are dreptŭ sĕ intervină la noi. Evidentŭ, dér atuncĭ cu ce dreptŭ ar interveni guvernulŭ nostru la Pesta? Din punctŭ de vedere liberalŭ românŭ, guvernulŭ trebue sĕ fiă samsarŭ cinstitŭ în Ungaria, din punctŭ de vedere şovinistŭ maghiarŭ, Kálnoky trebue sĕ trimită note la Bucurescĭ pentru a face sĕ se respecte Statulŭ maghiarŭ. Nu aţĭ vĕdutŭ totŭ ce s'a petrecutŭ, totŭ ce s'a disŭ în delegaţiunĭ?

Contele Kálnoky a refusatŭ; elŭ s'a arătatŭ fórte respectuosŭ de legile nóstre. Elŭ a disŭ cu alte cuvinte Ungurilorŭ: In România suntŭ legĭ, şi întru câtŭ totŭ, ce se petrece, este în marginele legei, eu nu intervinŭ, chiar de s'ar manifesta o mare simpatiă pentru Ardelenĭ, o mare ură pentre Maghiarĭ.

Este aci ceva umilitorŭ? Eu credŭ, că nu. (Aplause). Câtŭ au turbatŭ şoviniştii maghiarĭ? N'aveţĭ de câtŭ sĕ luaţĭ gazetele maghiare din acestŭ timpŭ.

A mai disŭ unŭ lucru d-lŭ Kálnoky: că guvernulŭ românŭ este perfectŭ corectŭ, şi atuncĭ a începutŭ d-lŭ Sturdza sĕ se supere

A mai disŭ unŭ lucru d-lŭ Kálnoky, şi póte, că rĕu a făcutŭ de l'a disŭ: că d-lŭ Sturdza este iridentistŭ, şi a adăogatŭ la acésta, că d-sa face din acéstă mare cestiune o armă de agitaţiunĭ electorale.

D-lŭ B. Şțefănescu-Delavrancea: Acésta d-vóstrĕ i-aţĭ spus'o,

D-lŭ C. C. Arionŭ: Atuncĭ s'a supĕratŭ de totŭ d-lŭ Sturdza. A mai disŭ unŭ lucru d-lŭ Kálnoky: că amesteculŭ sĕu în afacerile Românilorŭ nu ar face de câtŭ sĕ grăbéscă venirea d-lui Sturdza la ministeriu, şi că nu găsesce utilŭ se intervină. Atuncĭ a turbatŭ de mâniă d-lŭ Sturdza! Şi ne mai putêndŭ răbda, a vorbitŭ.

D-lorŭ, nu sciu décă d-lŭ Sturdza şĭ-a mai adusŭ aminte, că este şefulŭ unui mare partidŭ, care este chiămatŭ, care va fi chiămatŭ, mai curêndŭ séu mai târdiu, — cum dice d-lŭ Caragiali: aveţĭ puţintică răbdare, — va fi chiămatŭ sĕ guverneze acéstă ţéră. D-sa n'ar fi trebuitŭ sĕ uite o mare vorbă a lui Cavour: „Il n'y a de pire chose en politique, que la rancune."

D-lŭ Sturdza a făcutŭ o mare adunare la Orfeu şi a pronunţatŭ e cuvêntare plină de nĕcazŭ. Era unŭ rĕspunsŭ d-lui Kálnoky, — şi tótă lumea a luat'o aşa, — dér contele Kálnoky e unŭ prea mare seniorŭ, unŭ omŭ prea puternicŭ, ca sĕ nu fiă menagiatŭ de d-lŭ Sturdza.

D-sa n'a vorbitŭ prea rĕu de d-lŭ Kálnoky, dér totŭ nĕcazulŭ şĭ-l'a vĕrsatŭ pe guvernulŭ românŭ, pe partidulŭ conservatorŭ. A! Şi-a disŭ d-sa: Kálnoky mĕ tratéză pe mine de iredentistŭ, dér i-a sĕ'i arĕtŭ eu pe guvernulŭ românŭ câtŭ este elŭ de iridentistŭ!

D-lŭ Kálnoky mĕ acusă pe mine de iridentismŭ, dér cine 'i-a suflatŭ acéstă acusaţiune? De sigurŭ boerii noştri, trădătorii de boerĭ; din partea d-lui Sturdza toţĭ suntemŭ boerĭ şi toţĭ trădătorĭ.

D-lŭ B. Şțefănescu-Delavrancea: D-vóstrĕ vĕ faceţĭ toţĭ boerĭ.

D-lŭ *C. C. Arionŭ*: Dér seriosŭ credeţĭ, că noi v'am acusatŭ la contele Kálnoky, că sunteţĭ iridentiştĭ? Par'că guvernulŭ nu are altŭ lucru, par'că ministrii nu au nimicŭ mai bunŭ de făcutŭ decâtŭ sĕ scrie lui Kálnoky: că d-lŭ Sturdza este unŭ felŭ de Garibaldi, care vré sĕ i-a Transilvania. (Ilaritate).

A, guvernulŭ nostru este trădătorŭ în cestiunea Transilvaniei...

O voce: Aţĭ întrebuinţatŭ, în privirea d-lui Sturdza, cuvêntulŭ de turbatŭ.

D-lŭ C. C. Arionŭ: 'Mĭ daţĭ voie, am disŭ turbatŭ de nĕcazŭ: dér décă vĕ supĕră, retractesŭ acestŭ cuvêntŭ. D-lŭ Sturdza nu este turbatŭ, e numai mâniosŭ.

D-le Ghelmegeanu, d-lŭ Sturdza, dela înălţimea tribunei 'şĭ-a permisŭ sĕ adaoge, la numele pe care 'lŭ portŭ, cuvêntulŭ de trădătorŭ; orĭ ce voiu spune eu, sunt în casŭ de legitimă apĕrare. (Apaluse).

Sĕ ne oprimŭ niţelŭ asupra cestiunei iridentismului. Póte sĕ trécă prin mintea verĭ unui omŭ sănĕtosŭ, că Statulŭ românŭ ar fi iridentistŭ, séu că verĭ unŭ partidŭ în Statŭ ar fi iridentistŭ, când Românii de dincolo nu suntŭ? De sigurŭ nu.

Românii de peste Carpaţĭ, dela începutŭ şi până în dilele nóstre, totdéuna s'au presentatŭ ca supuşĭ plecaţĭ ai Statului din care facŭ parte.

In 1791, când s'au dusŭ de către cei doi Episcopĭ la împĕratulŭ dela Viena alibelulŭ, în care s'au arătatŭ tóte plângerile Românilorŭ, Libellus suplex Valachorum, se cerea unŭ singurŭ lucru: niţică dreptate şi mai puţină batjocură! Mai târdiu, în 1848, aceeaşĭ credinţă. Ei au luatŭ armele în mânĭ şi şi-au vĕrsatŭ sângele pentru împĕratulŭ lorŭ austriacŭ. Nu erau iridenţĭ. In timpurĭ mai apropiate, când s'au desfăşuratŭ programele politice în adunările dela Sibiiu, totdéuna aceeaşĭ cugetare credinciósă, aceeaşĭ minte prevĕdĕtóre. Ei şi-au disŭ: iridentismŭ nu încape la noi. Şi au dreptate. Iridentismŭ în statulŭ românescŭ? Dér ar trebui, d-lorŭ, celŭ puţinŭ se fimŭ în posiţiunea fericită a Piemontului de altă-dată. Ar trebui sĕ fimŭ mai puternicĭ decâtŭ suntemŭ. Nu póte sĕ fiă iridentismŭ într'unŭ Statŭ, pe câtă vreme nu e destulŭ întărită esistenţa politică chiar a acestui Statŭ. Va sĕ dică iridentismŭ nu póte sĕ fiă. Cum dér sĕ crédă cineva, că a făcutŭ copilăria acésta guvernulŭ sĕ scuse pe d-lŭ Sturdza?

Dér că d-lŭ Kalnoky l'a numitŭ iridentistŭ? Se póte. E o greşélă a d-nului Kalnoky. Dér nu este nicĭ o solidaritate între cancelarulŭ Austro-Ungariei şi banca ministerială a nóstră.

Ne-a acusatŭ şefulŭ d-vóstră de trădare naţională şi nu sciu ce e mai gravŭ: acusaţiunea, séu odiosulŭ acusaţiunei. E uşorŭ sĕ monopolisaţĭ patriotismulŭ, dorulŭ neamului, tóte sentimentele cele marĭ şi frumóse, e uşorŭ, dér când acusaţĭ de trădare, faceţĭ bine de aduceţĭ niţele probe. Am aci discursulŭ d-lui Sturdza; probele aduse de d-sa se reducŭ la douĕ. Ele suntŭ copilărescĭ. Cea d'intâiu este, că boierii de posiţiune au fostŭ la Budapesta şi s'au înţelesŭ cu Maghiarii. Boerii, fie şi de posiţiune, cum dice academicianulŭ d-lŭ Sturdza, nu mai au voie sĕ trécă prin Budapesta, fără sĕ trădeze Ţéra romanéscă? Acésta nu e o probă, e o vagă bănuială.

Altă probă sdrobitóre! Au trimesŭ boerii emisarĭ, bărbaţĭ, femei, la d-nulŭ Sturdza şi femeile tradéză, emisarĭ trădătorĭ în Transilvania, şi că acei emisarĭ s'au înţelesŭ cu unŭ partidŭ elŭ însuşĭ trădătorŭ în Transilvania. D-lorŭ, nu sciu, carĭ suntŭ acei emisarĭ. D-lŭ Sturdza dice, că are unŭ catalogŭ şi că la unŭ momentŭ datŭ va da numele în vileagŭ pentru ca sĕ se cutremure tótă suflarea românéscă, sĕ înfiereze pe unŭ asemenea vêndĕtorŭ de neamŭ. Vorbe umflate. Nicĭ o probă, nimicŭ seriosŭ. Sĕ întrebĭ: nu cumva d-lŭ Sturdza sĕ rîdă de cei ce'lŭ ascultă.

(Va urma).

Sciri telegrafice.

Budapesta, 15 Ianuarie. Majestatea Sa subscrise erĭ decretulŭ privitorŭ la *numirea lui Bánffy* de ministru-preşedinte. Monarchulŭ *acceptà lista miniştrilorŭ* şi mâne se vorŭ publica autografele respective în fóia oficială.

La 11 óre se va face depunerea jurămêntului. Joi va ţiné cabinetulŭ celŭ dintâiu consiliu ministerialŭ. Vinerĭ séra va schiţa Bánffy în conferenţa partidei liberale *programa guvernului sĕu*. Sâmbătă se va presenta noulŭ cabinetŭ înaintea parlamentului. Duminecă se va ţiné o şedinţă comună, în care va depune jurămêntulŭ noulŭ custode alŭ corónei, baronulŭ *Radvánszky*.

Parisŭ, 15 Ianuarie. (Camerĕ) *Milleroud* interpeléză asupra demisiunei ministrului Barthou şi pretinde o anchetă, care sĕ esamineze, décă autorulŭ convenţiunei căilorŭ ferate, Raynal, ar fi de a-se pune sub acusaţiune.

Raynal încă cere o anchetă, pentru de-a da de ruşine pe individii, carĭ însetéză după scandalŭ şi defăimărĭ.

Ministrulŭ-preşedinte *Dupuy* justifică procederea guvernului.

Barthou dice, că-şĭ dete dimisiunea, pentru-că nu voì sĕ apară slabŭ înaintea societăţilorŭ liniilorŭ ferate.

Camera dă anteetate ordinei de di produse de *Pourperies*, după care guvernulŭ e provocatŭ sĕ respecteze drepturile statului. Fiindŭ acésta combătută de Dupuy, se respinge cu 18 voturĭ.

Dupuy acceptéză ordinea de di a lui *Prelat*, care dice, că camera se respecteze principiulŭ despărţirei aleşilorŭ.

Camera respinge acéstă ordine de di cu 263 contra 241 voturĭ. Miniştrii părăsescŭ sala şi mergŭ la palatulŭ Elysée, pentru de a-şĭ da demisiunea.

Căderea parlamentară a ministerului, după ce fù prevĕdută, nu causà mare impresiune.

Casimir Perier primì demisiunea cabinetului.

Se crede, că noulŭ cabinetŭ îlŭ va forma *Bourgois.*

DIVERSE.

Mormêntulŭ Victoriei Colonna. După cercetărĭ de mai mulţĭ anĭ istoriculŭ Bruto Amante în fine crede cu tótă siguranţa a fi aflatŭ mormêntulŭ şi rĕmăşiţele renumitei poete şi amice a lui Michelangelo. Soţulŭ Victoriei, Don Fernante d'Avalos, marchisŭ de Peschera, este îmormêntatŭ în S. Domenico Maggiore din Neapolea, şi totŭ acolo a descoperitŭ Amante şi cadavrulŭ soţiei sale. Scheletulŭ se póte deosebi că e de femeiă, o căpiţă cum se purta în secolulŭ 16, pĕrŭ, giuvaerge şi alte obiecte, carĭ s'au aflatŭ lângă scheletŭ, servescŭ ca dovedĭ pentru autenticitate, şi afară de acestea s'a mai aflatŭ şi o prizóvă scrisă de unŭ directorŭ alŭ domeniilorŭ familiei Colonna, în care este cu de-amĕnuntulŭ descrisŭ cosciugulŭ Victoriei.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Ianuaire 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.25
Renta de corone ung. 4% . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.25
Bonurĭ rurale ungare	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	158.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	143.25
Renta de hârtie austr.	100.55
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	125.55
Losurĭ din 1860	157.80
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	1058.—
Acţii de-le Băncei austr. de credit.	413.80
Acţii de-ale Băncei ung de credit. .	503.50
Napoleondorĭ	9.86—
Mărcĭ imp. ger.	60.67½
London (lire sterlinge).	124.05
Rente de coróne austr	100.70

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 15 Ianuarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd.	9.78
Argint român.	Cump.	9.70	Vênd.	9.74
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.83	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	—.—
Rublĭ rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.30	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75		Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Nr. 2941—1895.

PUBLICAŢIUNE.

Scaunulŭ orfanalŭ orăşenescŭ, ca autoritate pentru moştenirĭ, aduce prin acésta la cunoscinţa publică, că în urma cererei eredilorŭ după Carl Riemer, parochŭ em. din Helchiu, decedatŭ în 14 Octomvre 1894 în Braşovŭ, se vor vinde cu licitaţie tóte realităţile ce aparţinŭ la rĕmasŭ, şi anume în 21 Ianuarie 1895, 9 óre a. m. va fi în localulŭ oficiului orfanalŭ licitaţiă stupine, sub Ntop. 16120—16124 a holdelorŭ, sub Ntop. 12089 şi 90, 14162, 15561, 16043 şi 44, 16064, 19902, 20146, 23613 şi 14 şi 24628, fiă-care realitate separatŭ.

In 22 Ianuarie 1895, 9 óre a. m., totŭ în localulŭ oficiului orăşenescŭ se va licita casa Nr. 37 din strada orfanilorŭ; imediatŭ după acésta va veni la licitaţie grădina Nr. vechiu 515, Nr nou 1 din curmătură. Condiţiile se potŭ vedea la scaunulŭ orfanalŭ orăşenescŭ.

Braşovŭ, 31 Decemvre 1894.

Scaunulŭ orfanalŭ orăşenescŭ.

Nr. 586.3—3.

AVISU!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. Mureşianu, Braşovŭ.